

PRZYKŁADAN (25) *part praet pass impf*

przykładan (12), **przykładany** (8), przykładan *a.* przykładany (5).

Pierwsze a jasne; drugie a w formie złożonej jasne; w formie niezłożonej -ân-, -an-.

sg m N (attrib) przykładany (1), (*praed*) przykładân (7). \diamond *f N* przykładanâ (1), przykładan(a) (5).
 \diamond *n N (attrib)* przykładan(e) (1), (*praed*) przykładâno (3). \diamond *pl N subst f (praed)* przykładan(e) (4),
przykładany (2); -any (1) *SienLek*; -an(e) : -any *FalZioł* (4:1). *n* przykładan(e) (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII w. s.v. przyłożyć.

1. Umieszczany w bezpośredniej bliskości czegoś (często na czymś); przytykany; przyłączany (20) :
przykładany ku czemu (1): Wyrzucaią mocno ty rzeczy [wyżej wymienione] Łożyfko nie odbyte.
A zafię przy tym rzeczy przikrey woniey, łmrodliwe ku nołowi maia być przykładane *FalZioł* V 26.

a. O zewnętrznie stosowanych środkach leczniczych (19) : Kamień kthori bywa znalezion w gębcze [...]
Też rany goij łwieże, gdy będzie przykładana z oczthem albo z wodą. *FalZioł* IV 59c; Ty rzeczy łą
moczniefyze/ a maia byc przykładany na rany wilgotne. Kokornak, Kofaciecz/ Lupini/ orobi, trofki
miedziane, Thy włzythki rzeczy maia być łtarte á przykładane. *FalZioł* V 100, IV 59c; *GlabGad* K2v.

przykładany do czego (1): Paiąk biały ktori mułzki łowi: w chułtę zawiązany á na łziję zawiefzony/
takiefz y do czoła przykładany/ tercijanę febrę vleczyłz. *FalZioł* V 90.

przykładan(y) na co [= dolegliwość umiejscowiona lub miejsce na ciele] (13): Sadło też Kokofze
krofty z oczu łpądza. A gnoy iey na nozdrze przykładane/ węgry vmarza. *FalZioł* IV 19b; Kamień
kthori bywa znalezion w gębcze ma mocz wyłufzaiącą [...]. Goij rany załtarzałe gdi będzie
przykładana na nie z warzonym miodem *FalZioł* IV 59c, II 23v, V 40v, 41v, 74v (9); *Mącz* 135b,
205a [2 r.]; *SienLek* 147.

przykładany w co (1): Też komu połladkiem zbytnie krew wychodzi/ Dziewanna vwarzona w
winie, á tam ciepło w łtolecz przykładana/ załtanowi krew Emoroidow *FalZioł* I 145b.

W połączeniu z przysłówkowym określeniem sposobu użycia lekarstwa [w tym: ciepło (2), sucho (1)]
(3): *FalZioł* I 145c; *GlabGad* K2v; Fomentum [...], Włziftko to co ciepło bywa przikładano ná Wrzód/
ránę/ álbo yáką chorobę dla odelżenia bólu. *Mącz* 135b.

Frazy: »maść ma być (*a.* bywa) przykładana« (4): Ta mać ktora ma byc przykładana po tym
vmywaniu. Wezmi łoiu Kozłowego. 12. vncij/ [...] *FalZioł* II 20c, V 74v; Emplastrum, Yefł másć/
która bywa przikładána ná otworzilte á krwáwe rány. *Mącz* 205a; *SienLek* 147.

»plastr (*a.* emplastr) bywa (*a.* ma być) przykładan« (2): *FalZioł* V 115v; Malagma, Nieyáki emplafr
który bywa ná wrzód przikładan/ tilko dla odmiękczenia. *Mącz* 205a.

Wyrażenie: »z wierzchu przykładany« (1): Bowiem takowe zioła zwierzchu bywaią przykładane
łucho albo czałem z miodem ktori też łuchi iełt *GlabGad* K2v.

2. Dodawany, dokładany (2) :

a. O rzeczach materialnych (1) : bowiem czału łpania ogien [!] przyrodzony łilniefzy iełt i barziej
trawi pokarm, ktori łtrawiefzy gdy nie ma łie około czego zabawiać, tedy ułiłue na wilgotność
przyrodzoną, á thak gdyby pokarm nie był przykładan tedy by łpanie przyprawilo ku łmierci *GlabGad*
Lv.

b. *O tekście: dodawany jako uzupełnienie [do czego] (1) :* Gdyż tho ńrodze ńam [Bóg] zńkńzńc raczyńł/ńby nic nie byńo przykńńadano do ńwińtych ńłow iego. *RejPos* 189v.

3. *Porównywany [ku czemu] (2) :* Ne comparandus hic quidem est ad illum, Zadnym obyczńyem ten ku onńemu nie ma byńc przykńńadan. *Mqcz* 280a, 122d.

4. *Używany, stosowany [do czego] (1) :* tedyby iuż do onego co ńię raz ńńńo [tj. ńarodzin Jezusa]/kiedykolwiek ńię ńńńo [!]/ iń ńię wńdy ńńńo nie może byńc tńki ńpońob mowienia przykńńadan/ że y teraz y nigdy zńmierzenia nie ma. Bo rzeczy ktora ńię wńdy ńńńń iuż ińń zńmierzenie *CzechEp* 147.

Synonim: 2. przydawany.

Cf PRZYKŁADAĆ